

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 16 mars 1932 kl. 1 e. m.

*Konstitutionsutskottets utlåtande i anledning av väckta motioner
om sänkning av de för rösträtt vid allmänna val föreskrivna åldersgränser.*

Konstitutionsutskottet har till behandling i ett sammanhang förehaft motionerna i första kammaren nr 219 och 220 av herr *Nerman*.

I motionen I: 219 hemställas, att riksdagen, såsom vilande för vidare grundlagsenlig behandling, måtte besluta, att paragraferna 6 och 16 i riksdagsordningen skola erhålla nedanstående ändrade lydelse:

»§ 6.

9) Valrätt vid elektorval tillkommer envar i kommunens allmänna angelägenheter röstberättigad.

§ 16.

Valrätt tillkommer envar man och kvinna, som är svensk undersåte och senast under näst föregående kalenderår uppnått tjugo års ålder.

I motionen I: 220 hemställas, att riksdagen måtte besluta, att § 8 i »Kungl. förordningen om kommunalstyrelse på landet», § 9 i »Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i stad», § 7 i Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm och § 5 i »Kungl. förordningen om landsting» måtte erhålla sådan ändrad lydelse, att åldersgränsen för kommunal rösträtt enligt berörda förordningar komme att sänkas till 20 år.

Beträffande motiveringen får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet vill till en början erinra om att Kungl. förordningarna om kommunalstyrelse på landet och i stad upphävts genom 1930 års lagar om kommunalstyrelse på landet och i stad samt att Kungl. förordningen om landsting upphävts genom 1924 års lag om landsting samt att de av motionären åberopade paragrafer i kommunalstyrelseförordningarna för land och stad icke återfinnas under samma nummer i de numera gällande lagarna.

Förevarande motioner innefatta förslag om sänkning av åldersgränsen till 20 år dels beträffande rösträtt vid val till andra kammaren samt till landsting och elektorsförsamlingar för val av första kammarens ledamöter, dels ock för kommunal rösträtt såvitt angår den borgerliga primärkommunen, men däremot icke beträffande den kyrkliga kommunen.

Nu gällande bestämmelser beträffande såväl politisk som kommunal rösträtt antogos i samband med författningsreformen vid urtima riksdagen 1918 och genomfördes slutgiltigt vad angår den politiska rösträtten genom grundlagsändringar vid lagtima riksdagen år 1921. Därefter hava förslag om sänkning av rösträttsåldern vid åtskilliga tillfällen varit föremål för riksdagens prövning men därvid alltid av konstitutionsutskottet avstyrkts och av riksdagen avslagits.

Särskilda utskottet vid 1918 års urtima riksdag föreslog åldersgränsen för kommunal rösträtt ävensom för rösträtt till andra kammaren till 23 år och framhöll därvid önskvärdheten av att samma åldersgräns komme att gälla för den kommunala rösträtten och rösträtten till andra kammaren. Konstitutionsutskottet har vid frågans behandling därefter framhållit, att med hänsyn till den mognad och erfarenhet, som tarvas för aktivt deltagande i det offentliga livet, den nuvarande minimiåldern för rösträtt låte sig väl försvara. Beträffande bestämmelserna om högre ålder för valrätt och valbarhet vid val av landstingsmän och särskilda elektor för utseende av förstakammarledamöter än för kommunala val i övrigt — uppnådda 27 år mot uppnådda 23 respektive 25 år — anförde konstitutionsutskottet vid denna frågas behandling i anledning av motion vid sistlidet års riksdag bland annat:

»Syftemålet härmed var att i viss omfattning tillmötesgå de resta kraven på en allmän höjning av rösträttsåldern vid den allmänna och lika rösträttens genomförande såsom en motvikt mot de yngre årsklassernas bland väljarna eljest allt för starkt ökade makt.

Åldern såsom skiljemärke mellan urväljarna till första kammaren och andra kammarens väljarkår faller helt inom det demokratiska tvåkammerssystemets ram. Åldersstrecket hänför sig icke till ekonomiska förhållanden utan till allmänmänskliga; det verkar icke till danandet av en social åtskillnad mellan kamrarna. Med den högre åldern följer såsom regel större erfarenhet av livet och därmed ock större besinningsfullhet inför de samhälleliga problemen. Den högre åldern för urväljarna till första kammaren har därför även visat sig motsvara sitt syftemål att i sin mån bidra till upprätthållandet av en artskillnad mellan kamrarna.

Då en sänkning av den med avseende på deltagande i val av landstingsmän och särskilda förstakammaralektorer stadgade högre åldersgränsen sålunda skulle innebära ett sönderbrytande delvis av den nuvarande förstakammarorganisationens system, lärer frågan om en enhetlig rösträttsålder för första och andra kammarens väljarkårer icke böra upptagas till närmare prövning annat än i samband med en mera ingående behandling av spörsmålet om grunderna för första kammarens bildande över huvud taget.»

Några omständigheter av beskaffenhet att beträffande denna fråga böra föranleda ett förändrat ståndpunktstagande anser utskottet icke vara för handen, och utskottet får alltså avstyrka motionerna.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- a) att motionen I: 219 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda,
- b) att motionen I: 220 icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 15 mars 1932.

På konstitutionsutskottets vägnar:

AUG. SÄVSTRÖM.

Närvarande: herrar *Reuterskiöld**, *Sävström*, *Thulin**, *David Bergström**, greve *Spens*, *G. W. Hansson*, *Sundberg*, *Vennerström**, *Valfrid Eriksson*, *Akerberg**, *P. Sandström**, *Engberg**, *Gustafson* i Kasenberg, *Hallén**, *Lindmark**, *Olsson* i Mora, *Fast*, *Petersson* i Broaryd, *Alströmer** och *Sandwall**.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservationer:

1) av herr *Reuterskiöld*, som beträffande motiveringen ansett, att utskottet bort framhålla bl. a. de synpunkter, som beträffande fördelen av en allmänt gällande enhetsregel om rösträttsåldern vid förra årets riksdag framfördes i den av honom och herr *Hellberg* anförda reservationen till konstitutionsutskottets betänkande nr 8.

2) av herrar *Sävström*, *Thulin*, *G. W. Hansson*, *Vennerström*, *Akerberg*, *Engberg*, *Hallén* och *Fast*, vilka inom utskottet yrkat, att utskottet bort föreslå riksdagen besluta sådana ändringar i Riksdagsordningen, Lagen om val till riksdagen, Lagen om landsting, Lagen om kommunalstyrelse på landet, Lagen om kommunalstyrelse i stad, Kungl. förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, att rösträttsåldern fastställas till fyllda 21 år samt valbarhetsåldern till fyllda 25 år.